

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul central) (jud. M. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun reprezentați de avocatul Drumea Gheorghina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Adio Akeem Abiola, Gbesu Bamidele Olusegun împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și Compania aeriană „Austrian Airlines”, Reprezentanța din Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de către Adio Akeem Abiola, Gbesu Bamidele Olusegun și menținută hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 04 ianuarie 2016, Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun au depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și Compania Aeriană „Austrian Airlines”, Reprezentanța din Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii au menționat că Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității (Consiliul), urmare a examinării plângerilor lui Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun privind discriminarea rasială în acces la servicii destinate publicului, a constatat, în baza deciziei din 06 octombrie 2014, că faptele expuse în plângere reprezintă instigare la discriminare rasială față de petiționari din partea Poliției de Frontieră a Republicii Moldova, după cum prevede art. 1, 2 din Legea nr.121 privind asigurarea egalității din 25 mai 2012 și discriminare rasială față de petiționari din partea Companiei Aeriene „Austrian Airlines”, după cum prevede art. 1, 2

coroborat cu art. 8 lit. h) din Legea nr. 121.

Reclamanții au susținut că acțiunile Poliției de Frontieră a Republicii Moldova în conformitate cu art. 4 lit. a), g) și e), precum și acțiunile Companiei Aeriene „Austrian Airlines” în conformitate cu art. 4 lit. g) și e) sunt calificate de Legea nr. 121 ca forme grave ale discriminării.

Decizia Consiliului rămasă definitivă și irevocabilă în baza încheierii din 16 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, este un act oficial și executoriu pentru subiecții vizați. Drept urmare a constatării faptului discriminării, este indispensabilă remedierea urmărilor survenite.

Reclamanții au mai invocat că sunt cetățeni ai Nigeriei, persoane de culoare, cu permis de ședere legal pe teritoriul Republicii Moldova, care își fac studiile în Republica Moldova la Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM). La începutul anului 2014 au fost acceptați la un program de studiu de trei săptămâni din Cracovia, Polonia pentru care a fost achitată taxa de participare: în mărime de 410 dolari SUA de către Adio Akeem și 320 dolari SUA de Gbesu Bamidele. Drept urmare, au solicitat eliberarea vizei Schengen, au cumpărat bilete de la reprezentanța companiei „Austrian Airlines”.

La 17 martie 2014, în ziua plecării, la aeroportul Chișinău în fața ghișeului ”check in” au fost opriți de Poliția de Frontieră care le-a supus unei verificări îndelungate (circa 3 ore) și inoportune a veridicității vizelor eliberate, implicând în proces și compania „Austrian Airlines”.

Reclamanții au relatat că, ulterior compania aeriană în baza unor suspiciuni nefondate, le-a refuzat îmbarcarea în avion. Mai mult ca atât, în zilele următoare ofițerii poliției de Frontieră au ridicat și păstrat la ei pașapoartele reclamanților, fapt ce a compromis și mai mult programul de studiu din Polonia.

În viziunea reclamanților instigare la discriminare rasială, comisă de Poliția de Frontieră a Republicii Moldova, a rezultat în discriminarea rasială a reclamanților din partea companiei aeriene „Austrian Airlines” prin ”profiling” rasial - forma denigratoare de discriminare utilizată de autoritățile unui stat pentru a identifica după aparențe și trăsături fizice persoane de anumite etnii sau rase în scopul unei verificări mai riguroase și limitării libertății de circulație fără vreo explicație.

La fel, au indicat că, acțiunile denigratoare comise asupra lor au generat un șir de suferințe morale dar și pierderea încrederii în organele de drept al Republicii Moldova. Supunerea la un control suplimentar inoportun pe motivul apartenenței la un grup rasial distinct a provocat doar sentimente de neputință, de frustrare, nedreptate și umilință, întrucât ofițerii Poliției de Frontieră, au dat dovadă doar de tratament negativ, intolerant și nu au întreprins nici o măsură pentru a elucida suspiciunile cât mai rațional și oportun pentru reclamanți.

Prin această instigare la discriminare asupra unor cetățeni străini, de bunăcredință, Poliția de frontieră, ca organ de drept, a adus prejudiciu propriei imagini precum și Republicii Moldova ca țară gazdă.

Au subliniat că, art. 19 alin. (1) a Constituției, cu excepțiile stabilite de lege, garantează cetățenilor străini și apatrizilor aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, iar acțiunile reclamațiilor au făcut a fi mai dificilă integrarea lor în societatea Republicii Moldova, necesitate prevăzută de art. 5 al Legii nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care stipulează că, străinilor cărora li s-a acordat un drept de ședere în țară li se vor asigura condiții de integrare în viață.

Drept urmare a situației create, reclamanții resimt mai aprig diferența între sine și cetățenii Republicii Moldova, persistând în continuu sentimentul de anxietate și temeri că situația ar fi repetabilă. Refuzul companiei „Austrian Airlines” de a permite îmbarcarea în avion, pe motiv că petiționarii erau suspectați că sunt emigranți ilegali denotă atitudine rasistă certă și necamuflată, ce a supus și supune în continuare reclamanții la stres și neliniște, frustrare, nedreptate și umilință. Pe lângă acestea, au ratat și oportunitatea de a beneficia de programul de studii din Polonia.

Au indicat că, sunt studenți, și programele extrauniversitare deschid noi oportunități precum și sunt luate în considerație la evaluarea finală a acestora, prin urmare se constată încălcarea dreptului la instruire garantat de art. 2 Protocolul adițional nr. 1 la Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (CEDO).

În scopul evaluării prejudiciului cauzat, reclamanții s-au adresat la Centru Comunitar de Sănătate Mintală Botanica unde în baza evaluării psihologice, în mod particular, au stabilit consecințele drept urmare a evenimentelor stresante. Astfel, în cazul lui Adio Akeem au fost identificate trei mari categorii de probleme: 1) retrăirea persistentă a evenimentului traumatic manifestate prin coșmaruri legate de eveniment, flashback-uri, reacții emoționale intense-teamă, nervozitate, tristețe, simptome fiziologice, ca transpirații, tensiune musculară; 2) evitarea persistentă a stimulilor asociați cu evenimentul traumatic exprimate prin încercarea de a evita interesul pentru activitățile normale, senzația de izolare și detașare față de ceilalți, senzația de amorțeală emoțională, limitarea perspectivelor de viitor; 3) simptome persistente de hiperactivare neuro-fiziologică manifestată prin somn agitat, mânie și iritabilitate, dificultăți de concentrare, căutarea în permanență a semnelor pericolului, izbucniri nervoase. Cumulativ perturbarea a cauzat o deteriorare semnificativă în domeniul social exprimat prin dificultăți majore în stabilirea relațiilor sociale, personal a dus la distrugerea relației de cuplu, format înainte de experiența traumatizată, precum și profesional s-a exprimat prin imposibilitatea planificărilor de viitor. Ca și concluzie finală în urma stresului posttraumatic starea sa este exprimată prin depresie severă, iar pe termen lung dl Adio Akeem nu va reuși să se ridice la nivelul expectanțelor și posibilităților reale, va înregistra multe eșecuri pe plan profesional și personal.

În cazul lui Gbesu Bamidele au fost identificate trei mari categorii de probleme: 1) retrăirea persistentă a evenimentului traumatic manifestate prin flashback-uri, reacții emoționale intense-nervozitate, tristețe; 2) evitarea persistentă

a stimulilor asociați cu evenimentul traumatic exprimate prin încercarea de a evita orice lucru legat de evenimentul traumatizant, pierderea interesului pentru activitățile normale, senzația de amorțeală emoțională, limitarea perspectivelor de viitor; 3) simptome persistente de hiperactivare neuro-fiziologică manifestate prin somn agitat, iritabilitate, dificultăți de concentrare, nervozitate. Cumulativ perturbarea a cauzat o deteriorare semnificativă în domeniul social, personal (în relațiile cu soția) și profesional, precum și alte domenii importante de funcționare. Ca și concluzie finală în urma stresului posttraumatic starea sa este exprimată prin depresie moderată, iar dacă se urmează tratamentul corespunzător, sunt șanse bune pentru recuperare parțială sau aproape integrală și ducerea unei vieți normale și plină de satisfacții.

Prin urmare ambilor reclamanți li s-a indicat înscrierea într-un program de psihoterapie cognitivă-comportamentală de durată, în tehnici de relaxare și de expunere, totodată reclamantului Adio Akeem i-a fost recomandată consultarea unui medic psihiatru, pentru determinarea tratamentului medicamentos antidepressiv.

Prin nota informativă nr. 1089SE din 17 noiembrie 2015, CCSM Botanica le-a informat pe reclamanți că costul unui curs de psihoterapie folosit ca standard în tratamentul de stres post-traumatic este de 6000 lei per persoană.

În drept acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art.14 și art. 2 din Protocol nr.4 din CEDO, art. 2 Protocolul adițional nr. 1 din CEDO, art. 4 alin. (1), art. 19 și 27 din Constituție art.art.8, 530-549, 1398-1399, 1418, 1420, 1422 și 1423 ale Codului civil.

În instanța de judecată reclamanții au solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților a prejudiciului material în valoare de 730 dolari SUA, legat de plata studiilor ratate; a prejudiciului material în valoare de 12000 lei, legat de plata pentru cursul de psihoterapie (6000 lei per persoană); încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul reclamantului Adio Akeem Abiola cu titlu de prejudiciu moral suma de 20000 euro și în beneficiul reclamantului Gbesu Bamidele Olusegun cu titlu de prejudiciu moral suma de 17000 euro.

Ulterior, reclamanții au depus o cerere de concretizare a pretențiilor sale, prin care au solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Adio Akeem Abiola a prejudiciului material în valoare de 410 dolari SUA, legat de plata studiilor ratate; încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Gbesu Bamidele Olusegun a prejudiciului material în valoare 320 dolari SUA, legat de plata studiilor ratate; încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Adio Akeem Abiola a prejudiciului material în valoare 6000 lei, ca fiind cheltuieli ce urmează a fi suportate pentru plata cursului de psihoterapie; încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Gbesu Bamidele Olusegun a prejudiciului material în valoare 6000 lei, ca fiind cheltuieli ce urmează a fi suportate pentru plata cursului de psihoterapie; încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Adio Akeem Abiola cu titlu de prejudiciu moral suma de

20000 euro; încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul lui Gbesu Bamidele Olusegun cu titlu de prejudiciu moral suma de 17000 euro.

Prin hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central), acțiunea depusă de Adio Akeem Abiola, Gbesu Bamidele Olusegun împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și Compania aeriană „Austrian Airlines”, Reprezentanța din Moldova despre încasarea prejudiciului material și moral a fost respinsă, ca tardivă.

Prin decizia din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Adio Akeem Abiola, Gbesu Bamidele Olusegun și menținută hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central).

Pentru a ajunge la soluția de admitere a acțiunii, instanțele ierarhic inferioare au reținut în special că, în acțiunea depusă reclamantii au solicitat repararea prejudiciului material și moral în baza Legii nr.121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității. Termenul de prescripție pentru intentarea acțiunii în judecată pentru repararea prejudiciului material și moral în baza Legii nr. 121 din 25 mai 2012, este de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care persoana a luat cunoștință de săvârșirea ei.

Astfel, în speță fapta care este imputată de către reclamantii Inspectoratului General de Poliție Frontieră și Reprezentanței din Moldova a Companiei Aeriene „Austrian Airlines” a avut loc la 17 martie 2014, ziua plecării reclamantilor în Polonia, și tot în acea zi reclamantii au cunoscut despre săvârșirea acestei fapte, însă acțiunea a fost înaintată în instanța de judecată la data de 04 ianuarie 2016, cu omiterea termenului de prescripție de 1 an prevăzut de art. 20 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012.

Instanțele au respins ca neîntemeiat argumentul invocat de reclamantii, precum că, în ceea ce ține de termenul de prescripție, urmează a fi aplicate prevederile Codului civil, or legea enunțată este o lege specială în raport cu prevederile Codului civil și urmează a fi aplicată prezentei cauze, iar în caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

La 29 ianuarie 2019, Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun reprezentați de avocatul Drumea Gheorghina au declarat recurs împotriva deciziei din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanței cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

Totodată, recurenții au solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 20 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității.

La 02 aprilie 2019, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a depus o referință la recursul declarat de Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

La 09 aprilie 2019, Reprezentanța din Moldova a Companiei Aeriene "Austrian Airlines" reprezentată de avocatul Cușniriova Irina a depus o referință la recursul declarat de Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referințe, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun reprezentați de avocatul Drumea Gheorghina, neîntemeiat și care urmează a fi considerat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun reprezentați de avocatul Drumea Gheorghina, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului

strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun reprezentați de avocatul Drumea Gheorghina.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Adio Akeem Abiola și Gbesu Bamidele Olusegun reprezentați de avocatul Drumea Gheorghina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova